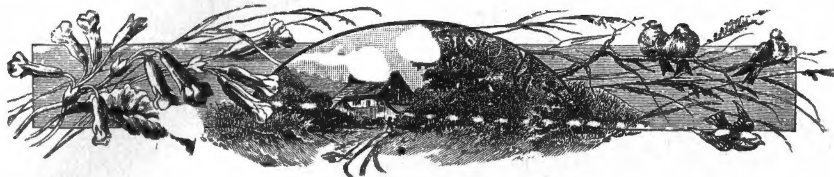


JOĖLIO PRANAŠYSTĖ.

ĮVADA.

1. Ebr. Joėlio vardas reiškia Viešpats (Jahveh) yra Dievas. Joėlio tėvas Patuėlis visai nežinomas asmuo. Gyveno ir pranašavo Joėlis tikriausiai Jūdo karalystėje, nes jis neretai mini tik Sioną, Jūdo ir Jeruzalės gyventojus, bažnyčią ir aukas. Jis gal yra visų seniausias pranašas, senesnis už Izaiją ir Amosą. Izaijas (13, 6) jau galėjo pasinaudoti Joėlio (1, 15) žodžiais, Amosas gi savo pranašystę pradeda (Am. 1, 2) sakiniu paimtu iš Joėlio teksto (3, 16). Tarp žydų tautos priešų, kuriuos Dievas nubaus, jis mini aigiptiečius, Idumėją, Tirą, Sidoną ir pilistimus, bet nieko nesako apie sirijiečius, asirijiečius ir kaldėjiečius, kurie vėliau pasidarė taip pavojingi žydams, kad dėl jų vėlesnieji pranašai (Ozėjas, Amosas) turėjo daug dejuoti ir kuosmarkiausiai kelti savo balsą. Nekalba Joėlis nė apie stabmeldystę žydų tarpe; atrodo, kad jo laikais tauta buvo visai ištikima Dievui. Toki žydų tautos padėtis buvo tik pirmais karaliaus Joaso viešpatavimo (877-837) metais. Tikriausiai šiuo laiku Joėlis ir bus parašęs savo pranašysčių knygelę, kurios labai graži kalba gyvai liudija apie jos senumą.

2. Joėlio pranašysčių knygos turinys toks. Pirmoje jos dalyje (1, 1-2, 17) yra raginimas daryti atgailą dėl dviejų Jūdo šalį ištikusių skaudžių nelaimių, būtent skėrių užplūdimo, kurs yra ypač plačiai aprašomas, ir dėl sausmečio; o kunigai kviečiami įsakyti pasninką ir maldas visoje šalyje. Antroje knygos dalyje (2, 18—3, 21) žadamas Dievo pasigailėjimas, nes nelaimės baigsis ir Dievas duos lietaus bei gerą derlių, be to, išlies gausingai ant visų šventąją Dvasią; iš kitos gi šalies baisi Viešpaties keršto diena pasireikš visiems Dievo tautos priešams, kurie bus sunaikinti, tuo tarpu kad Jūdas atgims.

Joėlio knygoje tarp kita ko randame geriausių pažadų žydų tautai, jei ji pasiliks ištikima Viešpačiui. Ji virs visą pasaulį apimančios teokratinės karalystės centru. Bažnyčiai yra pažadėtas šv. Dvasios išliejimas (2, 28-29). Gražiai joje aprašytas visuotinis teismas pasaulio pabaigoje.

PROPHETIA IOEL. JOĖLIO PRANAŠYSTĖ.

I. I. Skėrių sunaikintas kraštas.

Caput I. 1 Verbum Domini,
quod factum est ad Ioel filium
Phatuel.
2 Audite hoc senes, et auribus
percipite omnes habitatores terrae:
si factum est istud in diebus
vestris, aut in diebus patrum
vestrorum? 3 Super hoc filiis
vestris narrate, et filii vestri
filiis suis, et filii eorum genera-
tioni alterae. 4 Residuum erucae
comedit locusta, et residuum lo-
custae comedit bruchus, et resi-
duum bruchi comedit rubigo.
5 Expergiscimini ebrii, et fle-
te, et ululate omnes, qui bibitis
vinum in dulcedine: quoniam pe-
riit ab ore vestro. 6 Gens enim
ascendit super terram meam, for-
tis et innumerabilis: dentes eius
ut dentes leonis: et molares eius

1 perskyrimas. 1 Viešpaties
žodis suteiktas Patuėlio sūnui Jo-
ėliui.
2 Pasiklausykite jūs, seniai, ir
išgirskite ausimis, visi žemės gy-
ventojai, ar yra toks dalykas įvy-
kęs jūsų dienose arba jūsų tėvų
dienose? 3 Pasakokite apie tai sa-
vo vaikams ir jūsų vaikai savo
vaikams ir jų vaikai tolesnei kar-
tai. 4 Ką paliko kirminai, tai su-
ėdė skėriai, ir kas liko nuo skė-
rių, suėdė vabalai, ir kas liko nuo
vabalų, suėdė amaras.
5 Pabuskite jūs, girtieji, ir ver-
kite, klykite visi, kurie gardžiai
geriate vyną, nes jis atimtas nuo
jūsų burnos. 6 Nes mano šalį api-
puolė tauta galinga ir nesuskaito-
ma; jos dantys kaip liūto dantys,
ir jos krūminiai lyg jauniklio liūto.

1,1—20. Pranašas, aprašęs skėrių padarytą šalies sunaikinimą (2—12), ragina visus raudoti ir pasninkauti (13—20).

(1,1) *Viešpaties žodis.* Visa, ką pranašas Joėlis pasakys savo knygoje, yra Viešpaties žodis, todėl Dievo suteiktas apreiškimas.

(2) *Ar yra įvykęs...* Skėrių padarytas Jūdo šalies sunaikinimas taip didelis, kad panašaus neatsimena seniausi žmonės; reikia, kad jo atsiminimas pasiliktų ir būsimoms kartoms. Plg. Iš. 10,2; 13,8. — (4) *Ką paliko kirminai...* Ebr. t. kalbama tikriausiai tik apie skėrių padarytą sunaikinimą. Atskiri jų pavadinimai greičiausiai nurodo ketveriopą būdą, kaip augalai buvo sunaikinti: nukertant (lapus), griaužiant, čiulpiant ir t.t.

(5) *Klykite...* Ebr. t.: klykite, jūs visi girtuokliai, kad jums saldus vynas atimtas nuo burnos. — Vadindamas tuos, į kuriuos pranašas kreipiasi, girtuokliais, jis jau nurodo ir nelaimės priežastį — daugelio girtuokliavimą, kurs dabar susilaukė bausmės. — (6) *Tauta.* Kaip čia skėriai, taip kitur vabzdžių aibės, pvd., skruzdėlės vadinamos tauta.

ut catuli leonis. 7 Posuit vineam
meam in desertum, et ficum me-
am decorticavit: nudans spolia-
vit eam, et proiecit: albi facti sunt
rami eius.
8 Plange quasi virgo accincta
sacco super virum pubertatis su-
ae. 9 Periit sacrificium, et libatio
de domo Domini: luxerunt sa-
cerdotes ministri Domini. 10 De-
populata est regio, luxit humus:
quoniam devastatum est triticum,
confusum est vinum, elanguit ole-
um. 11 Confusi sunt agricolae, ulu-
laverunt vinitores super frumen-
to, et hordeo, quia periit messis
agri. 12 Vinea confusa est, et fi-
cus elanguit: malogranatum, et
palma, et malum, et omnia ligna
agri aruerunt: quia confusum est
gaudium a filiis hominum.
13 Accingite vos, et plangite
sacerdotes, ululate ministri alta-
ris: ingredimini, cubate in sacco
ministri Dei mei: quoniam inte-
riit de domo Dei vestri sacrifi-
cium, et libatio. 14 Sanctificate ieiu-
nium, vocate coetum, congregate

7 *Ji* pavertė mano vynuogyną ty-
ruma, nuplėšė žievę nuo mano
fygmedžių, nulupo, apiplėšė juos
ir parmetė; jų šakos pasidarė bal-
tos.
8 Raudok kaip mergaitė, kuri
apsivilko maišu dėl savo jaunys-
tės vyro. 9 Duoninės ir liejamo-
sios aukos dingo iš Viešpaties
namų; gedi Viešpaties tarnai ku-
nigai. 10 Laukai sunaikinti, gedi
dirvos, nes sunaikinti kviečiai, iš-
džiūvo vynas, išseko aliejus. 11 Ar-
tojai nusiminę, klykia vynininkai
dėl javų ir miežių, nes lauko pjū-
tis žuvo. 12 Vynuogynas išdžiu-
vęs ir fygų medis suvytęs, gra-
natinių obuolių medis, palmė, obe-
lė ir visi laukų medžiai padžiū-
vę, nes žmonių vaikų džiaugs-
mas dingo.
13 Susijuoskite ir raudokite, jūs
kunigai; klykite altoriaus tarnai,
įeikite, gulėkite apsivilkę maišais,
mano Dievo tarnai, nes iš jūsų
Dievo namų dingo duoninės ir
liejamosios aukos. 14 Skelbkite
šventą pasninką, šaukite susirin-

Plg. Pat. 30,25.26. — *Jauniklio liūto.* Ebr. t.: liūtienės. Plg. Apr. 9,8. — (7) *Vynuogyną.* Vynmedžiai ir fygmedžiai buvo didžiausias Palestinos turtas. Ebr. t. ta pati mintis išreikšta bent kiek kitais žodžiais: ji sunaikino mano vynmedžius ir visai sulamdė mano fygmedžius; nuplėšė jų žievę ir juos paguldė, jų šakos pasidarė baltos.

(8) *Dėl savo jaunystės vyro.* Turima čia omenyje mergaitė pažadėta vyrui, kuriam staigiai mirus ji negražiu gedulio drabužiu apsivilkus rauda prarastos laimės. Susižadėjimas pas žydus buvo lygus sutuoktuvėms; pažadėta mergaitė buvo laikoma ir vadinama žmona, jaunikis jos vyru (Atk. 22,23). — (9) *Duoninės...* Sen. Test. žemės derlingumas ir perteklius paprastai būdavo tautos pamaldumo pasėka ir ženklas, jog Dievas jai maloningas; todėl tikriausias įrodymas, jog jis yra užsirūstinęs, buvo ta aplinkybė, kad Dievas leido taip baisiai sunaikinti šalies turtus, jog nebėra iš ko daryti jam aukų. Nekruvinoms aukoms buvo vartojami javai (smulkūs miltai, neraugintа duona), aliejus ir vynas. Viešosios aukos tikriausiai dar tebebuvo daromos. — *Kunigai.* Jie nebegalėjo gauti jiems priklausančių dešimtinių ir dovanų. — (10) *Gedi dirvos.* Pati žemė atrodo nuliūdus, nes sunaikinti tie dalykai, kurie buvo šalies turtas. Dėl jų žuvimo liūdi visi gyventojai.

(13) *Susijuoskite...* Jei aukos liaujasi, tai yra didžiausia bausmė, ir, Dievo siųsta nelaimė, draug ir ženklas, kad Dievas gali tautą visai atmesti nuo savęs. Bendrame liūdesyje kunigai turi duoti atgailos pavyzdį, kad Dievas būtų permaldautas. — *Įeikite...* Anot ebr. t.: ateikite (į šventyklą),

senes omnes habitatores terrae
in domum Dei vestri: et clamate
ad Dominum: 15 A a a, diei. quia
prope est dies Domini, et quasi
vastitas a potente veniet. 16 Num-
quid non coram oculis vestris
alimenta perierunt de domo Dei
nostri, laetitia, et exultatio? 17 Com-
putruerunt iumenta in stercore
suo, demolita sunt horrea, dissi-
patae sunt apothecae: quoniam
confusum est triticum. 18 Quid
ingemuit animal, mugierunt gre-
ges armenti? Quia non est pas-
cua eis: sed et greges pecorum
disperierunt.
19 Ad te Domine clamabo:
quia ignis comedit speciosa de-
serti, et flamma succendit omnia
ligna regionis. 20 Sed et bestiae
agri, quasi area sitiens imbrem,
suspexerunt ad te: quoniam exsic-
cati sunt fontes aquarum, et ig-
nis devoravit speciosa deserti.

kimą, surinkite senius, visus ša-
lies gyventojus į savo Dievo na-
mus ir šaukitės Viešpaties: 15 Ai,
ai, ai tai dienai! nes Viešpaties
diena arti, ir ji ateina kaip sunai-
kinimas nuo Galingojo. 16 Argi
ne jūsų akyse dingo maistas iš
mūsų Dievo namų, linksmybė ir
džiaugsmas? 17 Galvijai supuvo
savo mėšle, kluonai sugriauti, san-
dėliai išardyti, nes kviečiai suge-
dę. 18 Kodėl vaitoja gyvuliai, bau-
bia bandos jaučiai? Nes nėra jiems
ganyklų; bet taip pat žūna ir avių
būriai.

19 Į tave, Viešpatie, aš šau-
kiuos, nes ugnis suėdė pievų gro-
žį ir liepsna nudegino visus ša-
lies medžius. 20 Net ir laukų žvė-
rys, lyg lietaus ištroškusi sausa
žemė, žiūri aukštyn į tave, nes iš-
džiūvo vandenų šaltiniai ir ugnis
prarijo pievų grožį.

2. Paraginimas daryti atgailą.

Caput II. 1 Canite tuba in Si-
on, ululate in monte sancto meo,
conturbentur omnes habitatores

2 perskyrimas. 1 Trimituo-
kite trimitu Sione, klykite mano
šventajame kalne, tesudreba visi

nakvokite gedulio apdaruose, jūs, mano Dievo tarnai. — **(14)** *Skelbkite šventą...* Pasninkas vadinamas šventu, nes juo reikia daryti atgailą už nuodėmes ir stengtis laimėti Viešpaties pasigailėjimą. — *Susirinkimą:* kad visų vardu būtų siunčiamos maldos Dievui. Tokie šventi susirinkimai žydams buvo žinomi nuo seniausių laikų. Vz. Teis. 20,26; 1 Kar. 7,5.6 — *Senius:* jie stovėdami visuomenės priešakyje turi duoti jiems gerą pavyzdį. — **(15)** *Ai, ai, ai...* Dabartinė nelaimė yra ženklas dar didesnės būsimos, kuri taip baisi, kad pranašas ją numatydamas gali tiktai skaudžiai dūsauti. Jei tie įspėjimai, kuriuos Dievas siunčia mažesnėmis nelaimėmis, nueina niekais, tai artinasi baisi Viešpaties rūstybės diena. Plg. Iz. 34,8. — **(16)** *Argi ne jūsų...,* Jei dabartinė nelaimė yra padariusi taip baisių dalykų, tai kokių baisumų atneš su savim Viešpaties teismo diena? Derliui žuvus nebegali būti džiaugsmo, kurs lydėdavo iškilmių susirinkimus, aukų pokylius ir dėkojimo dienas. — **(17)** *Galvijai supuvo:* nes žmonės nusiminę nebeįstengia jais rūpintis.

(19) *Ugnis:* sausmetis (plg. 20 eil.). Apie antrąją slogą pranašas kalba labai trumpai; ji, rasi, buvo žymiai mažesnė už pirmąją.

2,1—17. Teismo diena arti, nes jau pasirodo Dievo bausmės vykintojai (1—9); baisusis teisėjas Viešpats ateis, todėl reikia daryti tikrą atgailą (10—17).

(1) *Trimituokite...* Šiais žodžiais

terrae: Quia venit dies Domini,
quia prope est 2 dies tenebra-
rum, et caliginis, dies nubis,
et turbinis: quasi mane expan-
sum super montes populus
multus et fortis: similis ei non
fuit: a principio, et post eum
non erit usque in annos genera-
tionis et generationis. 3 Ante fa-
ciem eius ignis vorans, et post
eum exurens flamma: quasi hortus
voluptatis terra coram eo, et post
eum solitudo deserti, neque est
qui effugiat eum. 4 Quasi aspec-
tus equorum, aspectus eorum: et
quasi equites sic current. 5 Si-
cut sonitus quadrigarum super ca-
pita montium exilient, sicut soni-
tus flammae ignis devorantis sti-
pulam, velut populus fortis prae-
paratus ad praelium. 6 A facie
eius cruciabuntur populi: omnes
vultus redigentur in ollam. 7 Si-
cut fortes current: quasi viri bel-
latores ascendent murum: viri in
viis suis gradientur, et non de-
clinabunt a semitis suis. 8 Unus-

šalies gyventojai, nes Viešpaties
diena ateina, nes ji arti, 2 tamsy-
bių ir sutemos diena, debesų ir
viesulo diena. Kaip aušra išsiplė-
čia kalnuose, taip ateina gausin-
ga ir galinga tauta; į ją panašios
nebuvo nuo pradžios ir po jos
nebus per kartų kartas. 3 Jos prie-
šakyje — ryjanti ugnis ir jos už-
pakalyje — deganti liepsna; ša-
lis ties ja lyg gėrių sodas, o pas-
kui ją tyrumos tuštumą, ir nėra
kas ją išvengtų. 4 Jų išvaizda kaip
žirgų išvaizda; jie bėga kaip rai-
teliai. 5 Jie šokinėja, kaip kad ka-
riški vežimai bilda kalnų viršū-
nėmis, kaip ūžia liepsna rydama
šiaudus, kaip drąsi tauta prisiren-
gusi kovai. 6 Prieš juos dreba iš
išgąsčio tautos, visi veidai daro-
si panašūs į puodus. 7 Jie bėga
kaip drąsuoliai, kaip vyrai kovo-
tojai jie kopia į sieną; vienas prie
kito jie eina savo keliu ir nenu-
krypsta nuo savo takų. 8 Vienas

---

kreipiamasi į kunigus, kurių pareiga buvo Morijos kalne trimituoti trimitais (plg. Kun. 10,1...). — *Ji arti.* Nors teismas arti (1,15), tačiau tikra atgaila jis gali būti atitolintas arba net visai pašalintas. Plg. Jier. 26,19 ir žem. 2,14.17.—(2) *Tamsybių...* Tamsybėmis Dievas baudė atkakliuosius Aigipte (Iš. 10,2); tamsybė apsupusi Sinajaus kalną buvo Dievo didenybės garbingumo ženklas. Kaip paprastai šviesa reiškia džiaugsmą ir laimę, taip naktis ir tamsa nelaimę ir bausmę. — *Galinga tauta:* skėriai. Plg. auk. 1,6. Tačiau kai kurie aiškintojai mano, kad pranašas dabar naikinančių kraštą skėrių aibėse mato taip pat vaizdą kitų galingų priešų, kurie bus kito dar baisesnio Dievo teismo vykintojai. Pranašo aprašymas atatinka Mozės grąsymus, Deut. 28,49... — *Nebuvo nuo pradžios...* Patarlinis išsireiškimas, kuriuo pažymimas nepaprastas skėrių padaryto sunaikinimo didumas. Rašydamas šituos žodžius, Joėlis gal turėjo omenyje, kas pasakyta Iš. 10, 14. — (3) *Jos priešakyje...* Dviem palyginimais aprašomos skėrių užplūdimo pasėkos. Tas Dievo leistas užplūdimas lygus baisiam visa sunaikinančiam gaisrui. Plg. Ps. 17,9; 96, 3. — *Gėrių sodas:* Rojus. — (4) *Kaip žirgų.* Skėrių galva gerokai panaši į labai sumažintą arklio galvą. Plg. Apr. 9,7. — *Jie bėga...:* greitai, suglaustomis eilėmis. — (5) *Jie šokinėja...* Bėgančių skėrių sukeliamas ūžesys ir čiužėjimas lyginami su toli kalnuose girdimu vežimų bildesiu (plg. Apr. 9,9) ir degančių šiaudų spraksėjimu ir su einančios į kovą minios triukšmu. — (6) *Panašūs į puodus:* pajuodėja iš išgąsčio. Ebr. t. prasmė: išblykšta. — (7) *Į sieną.* Skėriai bėga kiekvienas ties savim, lipa į sutiktą savo kelyje medį, kopia į sieną ir nepailsta. — (8) *Pro*

quisque fratrem suum non coarc-
tabit, singuli in calle suo ambu-
labunt: sed et per fenestras ca-
dent, et non demolientur. 9 Ur-
bem ingredientur, in muro cur-
rent: domos conscendent, per fe-
nestras intrabunt quasi fur. 10 A
facie eius contremuit terra, moti
sunt caeli: sol et luna obtenebra-
ti sunt et stellae retraxerunt splen-
dorem suum. 11 Et Dominus de-
dit vocem suam ante faciem ex-
ercitus sui: quia multa sunt ni-
mis castra eius, quia fortia et fa-
cientia verbum eius: magnus enim
dies Domini, et teribilis valde: et
quis sustinebit eum?
12 Nunc ergo dicit Dominus:
Convertimini ad me in toto cor-
de vestro in ieiunio, et in fletu,
et in planctu. 13 Et scindite cor-
da vestra, et non vestimenta
vestra, et convertimini ad Do-
minum Deum vestrum: quia be-
nignus et misericors estp, atiens
et multae misericordiae, et prae-

kito nestumdo, kiekvienas eina
savo vietą; bet ir pro langus jie
puola ir neiškrinka. 9 Jie eina į
miestą, bėga sienomis, lipa į na-
mus, lenda pro langus kaip va-
gis. 10 Prieš juos dreba žemė, vir-
pa dangus; saulė ir mėnulis ap-
temsta ir žvaigždės nustoja savo
blizgėjimo. 11 Viešpats paleidžia
savo griausmą savo kariuomenės
priešakyje, nes labai didelė jo ka-
riška stovykla, nes ji galinga ir
vykinanti jo žodį; nes Viešpaties
diena didelė ir labai baisi, ir kas
ją iškęs?

12 Taigi dabar Viešpats sako:
Grežkitės į mane visa savo šir-
dimi, pasninku, verksmu ir rau-
dojimu. 13 Perplėškite savo širdis,
ne savo drabužius, ir gręžkitės į
Viešpatį, jūsų Dievą, nes jis ma-
loningas ir gailestingas, kantrus
ir pilnas pasigailėjimo, ir gali gai-
lėtis leidęs šią nelaimę. 14 Kas ži-

---

langus. Ebr. žodis greičiau reiškia: Pro jietis ar pro kalavijus. Prasmė gi yra: nesiduoda sulaikyti nė ginklais. — *Neiškrinka:* skėrių eilės neišira. — (**10**) *Dreba žemė...* Tolesniam aprašymui vaizdai imami iš visuotinio teismo apystovų (plg. Iz. 13,10; žem. 3,15; Ez. 32,7; Mt. 24, 29), jie pritaikomi tai didelei nelaimei, daliniam Dievo teismui aprašyti, nes atskiri Dievo teismai yra laipsniai ir prirengimas prie visuotinio; pritaikomi ir dėl tam tikro panašumo: dreba žemė, nes dreba iš išgąsčio jos gyventojai; kai begalinės skėrių aibės skrenda storais sluoksniais, jie sudaro didelį tamsiausį debesį, pro kurį neprasiveržia saulės šviesa. — (**11**) *Savo griausmą.* Įspėjantis griausmingas Viešpaties balsas buvo pati pranašo aprašyta nelaimė. — *Jo kariška...* Anot ebr. t.: jo kariškas būrys, nes galingas jo įsakymo vykintojas, nes Viešpaties ir t.t Plg. Jer. 30,7; Am. 5,18; Sof. 1,15.

(**12**) *Taigi dabar.* Anot ebr. t.: dar ir dabar. — Nors jūs patyrėte pirmuosius Dievo rūstybės ženklus, nors Dievo diena jau artinasi ir kerštas jau paskelbtas, tačiau Dievas nori jį sulaikyti. Kuo aš grasiau, tai turi jus išgąsdinti (Jieron.), turi jus pastūmėti į atgailą (Auksab.). — *Pasninku...* Atgailos ženklais, pasninku ir tt. jie įrodys, kad jie visa širdimi bjaurisi savo nusikaltimų. — (**13**) *Ne savo drabužius.* Nesitenkinkite viršujiniais ženklais, atplėškite savo širdis nuo nuodėmės, perplėškite jas skausmu ir tikru gailesiu; su visu tuo turi būti sujungtas pilnas širdies palenkimas į Dievą. — *Nes jis...* Gręžtis į Dievą jiems tikrai padės šie prisiminimai: jis jūsų Dievas, kurs rūpinasi savo tauta ir kurs yra didžiausia jos gėrybė; džiaugsmingą viltį ir pasitikėjimą turi sužadinti ta aplinkybė, kad jis pilnas malonės, pasigailėjimo, kantrumo ir malonumo, todėl gali bausmę nukelti ir suteikti gausesnių malonių. Plg. Iš. 34,6. — *Gali gai-*

stabilis super malitia. [14] Quis scit
si convertatur, et ignoscat, et re-
linquat post se benedictionem, sa-
crificium, et libamen Domino Deo
vestro? [15] Canite tuba in Sion,
sanctificate ieiunium, vocate coe-
tum, [16] congregate populum, san-
ctificate ecclesiam, coadunate se-
nes, congregate parvulos, et su-
gentes ubera: egrediatur sponsus
de cubili suo, et sponsa de tha-
lamo suo. [17] Inter vestibulum et
altare plorabunt sacerdotes minis-
tri Domini: et dicent: Parce Domi-
ne, parce populo tuo: et ne des he-
reditatem tuam in opprobrium ut
dominentur eis nationes: quare di-
cunt in populis: Ubi est Deus eorum.

no, gal jis vėl dovanos ir paliks
po savęs palaiminimą, duoninę ir
liejamąją auką Viešpačiui, jūsų
Dievui? [15] Trimituokite trimitu Si-
one, skelbkite šventą pasninką,
šaukite sueigą, [16] surinkite tautą,
pašventinkite susirinkimą, surin-
kite mažutėlius ir tuos, kurie te-
bežinda krūtis; teišeina jaunikis
iš savo guolio ir jaunoji iš savo
patalo. [17] Tarp prieangio ir alto-
riaus teverkia kunigai, Viešpaties
tarnai, ir tesako: Pasigailėk, Vieš-
patie, pasigailėk savo tautos ir
neduok savo tėvainystės panie-
kinti, kad jai viešpatautų tautos.
Kam turėtų sakyti tautose: Kur
yra jų Dievas?

II. 1. Derlingiausi laukai.

[18] Zelatus est Dominus terram
suam, et pepercit populo suo: [19] et
respondit Dominus, et dixit po-
pulo suo: Ecce mittam vobis fru-
mentum, et vinum, et oleum, et
replebimini eis: et non dabo vos

[18] Viešpats parodė uolumo
dėl savo šalies ir pasigailėjo sa-
vo tautos. [19] Viešpats atsiliepė ir
tarė savo tautai: Štai aš siųsiu
jums javų, vyno ir aliejaus, ir jūs
būsite jų pilni; aš nebeduosiu

---

lėtis... Drąsus antropomorfizmas. (Plg. Ps. 85,5; Jono 4,2 ir k. — **(14)** *Kas žino...* Pranašas ragina daryti atgailą ir pasitikėti. Kadangi jis tačiau neįstengia pilnai išmanyti Dievo turtų, išminties ir žinojimo gilybės, jis velyja linkėti, ne perdaug greitai tvirtinti (Jieron.), juo labiau kad kitaip jo klausytojai gali neparodyti atgailoje reikalingo uolumo. — *Paliks po savęs:* kai nubaudęs tautą vėl maloningai gręšis į ją. — *Palaiminimą:* gausingą derlių. Plg. auk. 1,9.—**(15)** *Trimituokite...* Vz. auk. 1,14. — **(16)** *Pašventinkite.* Visi turi būti laisvi nuo susitepimo. Plg. 2 Kron. 30,17.18. — *Mažutėlius...* Visi be jokių pasiteisinimų turi ateiti į bažnyčią, kad visų raudojimai, ypač mažų vaikų tikriau palenktų į juos Dievo širdį. Bendros atgailos metu nė vienam nevalia sau pataikauti. — **(17)** *Tarp prieangio...* Tarpininkai tarp Dievo ir žmonių turi melstis visų vardu ir išreikšti, ką visi jaučia, stovėdami tarp šventyklos prieangio ir deginamųjų aukų altoriaus, atsigręžę į šventyklą. Jų ašaros parems jų prašymą. — *Savo tautos:* kurią pats sau išsirinkai ir taip daugeliu stebuklų paliudijai, kad ji tikrai tavo. Jei pagonys ją pasiimtų, būtų negarbė jos Dievui, tam Dievui, kuriuo tauta gyrėsi prieš kitas kaipo savo tikru padėjėju.

2,18—27. Pasigailėjęs savo tautos Dievas padarys galą ištikusiai ją nelaimei, skėriai bus sunaikinti, gausus šaliai suteiktas lietus grąžins žemei derlingumą ir tauta galės džiaugtis visokių gėrybių apstybe.

(18) *Viešpats...* Dievas neduoda savo tautai pražūti; bausmę įvykinęs jis pasigaili tautos ir sunaikina bausmės įrankius. — **(19)** *Atsiliepė...* Tauta kreipėsi į Viešpatį maldaudama pasigailėjimo. Dievas išklauso jos

ultra opprobrium in Gentibus.
20 Et eum, qui ab Aquilone est,
procul faciam a vobis: et expel-
lam eum in terram inviam, et de-
sertam: faciem eius contra mare
Orientale, et extremum eius ad
mare novissimum: et ascendet
foetor eius, et ascendet putredo
eius, quia superbe egit. 21 Noli ti-
mere terra, exulta et laetare: quo-
niam magnificavit Dominus ut fa-
ceret. 22 Nolite timere animalia re-
gionis: quia germinaverunt spe-
ciosa deserti, quia lignum attulit
fructum suum, ficus, et vinea
dederunt virtutem suam. 23 Et filii
Sion exultate, et laetamini in Do-
mino Deo vestro: quia dedit vo-
bis doctorem iustitiae, et descen-
dere faciet ad vos imbrem matu-
tinum et serotinum sicut in prin-
cipio. 24 Et implebuntur areae fru-
mento, et redundabunt torcula-
ria vino, et oleo. 25 Et reddam vo-
bis annos, quos comedit locusta,
bruchus, et rubigo, et eruca: for-
titudo mea magna, quam misi in

jūsų paniekinti tautose. 20 Tą, kurs
yra iš šiaurės, aš atitolinsiu nuo
jūsų ir išvarysiu jį į nepereina-
mą ir tuščią šalį, jo priešakį į
Rytų jūrą ir jo užpakalį į tolimą-
ją jūrą; ten kils aukštyn jo dvo-
kimas, ir kils jo puvimas, nes jis
elgėsi išdidžiai. 21 Nebijok, žeme,
džiūgauk ir linksminkis, nes Vieš-
pats padarys didžių dalykų. 22 Ne-
bijokite, šalies gyventojai, nes žels
gražios pievos, nes medžiai neš
savo vaisių, fygmedis ir vynmedis
duos savo derlių. 23 Ir jūs, Siono
sūnūs, džiūgaukite ir linksminki-
tės Viešpatyje, jūsų Dievuje, nes
jis duoda jums teisybės mokytoją
ir padarys, kad lytų jums anksty-
vasai ir vėlyvasai lietus, kaip ki-
tados. 24 Klojimai bus pilni javų
ir spaustuvai bus sklidini vyno
ir aliejaus. 25 Aš atpildysiu jums
tuos metus, kuriuos suėdė skė-
riai, žiogai, amaras ir vabalai, ma-
no didelė kariuomenė, kurią bu-
vau siuntęs prieš jus. 26 Jūs val-
gyte valgysite ir būsite sotūs;

---

prašymą ir duoda palankų atsakymą. — *Nebeduosiu:* kolei pasiliks geras tautos nusistatymas. Plg. Kun. 26. Atk. 28. — **(20)** *Tą, kurs...* Skelbiamas kraštą užplūdusių skėrių sunaikinimas. Jie įsivaizduojami kaip priešas atvykęs iš šiaurės, iš kur žydų tauta buvo dažniausiai puolama. Nors paprastai skėrius atnešdavo pietų vėjai, bet šiuo atveju jie buvo užplūdę Palestiną iš šiaurės. — *Į nepereinamą...* Ebr. t.: į sausą ir apleistą. Skėriai bus dalimi išmesti į Arabijos tyrumą ir Mirties jūrą. — *Jo priešakį.* Visa skėrių daugybė pasidalins, tie, kurie buvo priešakyje, bus išvaryti į Rytų tyrumą ir į Mirties jūrą; buvusieji užpakalyje bus nunešti į vakarų jūrą. — *Į tolimąją.* Ebr. t.: į užpakalinę. Taip čia vadinama Viduržemio jūra, nes žmogui žiūrint į saulėtekius ji atsiranda užpakalyje. — *Jo dvokimas...* Įkritę į jūrą skėriai ir čia prigėrę bus jūros išmesti į krantą ir čia supus. Bet jų dvokimas nepakenks tautai, nes bus toli nuo jos. — *Išdidžiai:* kaip kad elgiasi priešas nugalėtojas.—**(21)** *Nebijok, žeme...* Pranašas žada džiaugsmo visiems, kurie bus nukentėję, gamtai, gyvuliams ir žmonėms. — *Padarys didžių dalykų.* Ebr. t.: tas pats išsireiškimas, kokiuo baigiama 20 eil. — **(23)** *Teisybės mokytoją.* Tauta turi džiaugtis, kad Dievas yra jai davęs įstatymą ir leidžia nuolat jį aiškinti per pranašus, taip kad ji gali eiti tikru keliu į teisybę (plg. Sk. 23,23). Dievas buvo davęs tautai ir pamaldžių karalių (Plg. 4 Kar. 18... 2 Kron. 19.., Iz. 30,20). — Ebr. t,. dauguma aiškintojų verčia šiaip: lietų teisybei, ir jo prasmę išreiškia tokiuo būdu: duoda lietaus reikiamu, tinkamu metu, arba: duoda lietaus, kaipo teisumo, dovanojimo ženklą. — (23) *Tuos metus.* Tautą ištikusi nelaimė matomai tęsėsi ne vienerius metus, bet ilgesnį laiką.

vos. [26] Comedetis vescentes, et saturabimini: et laudabitis nomen Domini Dei vestri, qui fecit mirabilia vobiscum: et non confundetur populus meus in sempiternum.
[27] Et scietis quia in medio Israel ego sum: et ego Dominus Deus vester, et non est amplius: et non confundetur populus meus in aeternum.

jūs girsite vardą Viešpaties, savo Dievo, kurs padarė jums stebuklingų dalykų, ir mano tauta nebebus daugiau sugėdinta per amžius.
[27] Ir jūs žinosite, kad aš esu tarp Izraėlio, kad aš esu Viešpats, jūsų Dievas, ir kad be manęs nėra kito, ir mano tauta nebebus daugiau sugėdinta per amžius.

2. Dvasios išliejimas ir išgelbėjimas Viešpaties dieną.

[28] Et erit post haec: effundam spiritum meum super omnem carnem: et prophetabunt filii vestri, et filiae vestrae: senes vestri somnia somniabunt, et iuvenes vestri visiones videbunt.
[29] Sed et super servos meos, et ancillas in diebus illis effundam spiritum meum.
[30] Et dabo prodigia in caelo, et in terra, sanguinem, et ignem, et vaporem fumi.
[31] Sol convertetur in tenebras, et luna in sanguinem:

[28] Po to štai kas atsitiks: Aš išliesiu savo dvasią ant kiekvieno kūno; jūsų sūnūs ir jūsų dukterys pranašaus; jūsų seniai turės sapnų, ir jūsų jaunikaičiai matys regėjimų.
[29] Bet ir ant savo tarnų ir tarnaičių aš išliesiu anose dienose savo dvasią.
[30] Aš parodysiu danguje ir žemėje stebėtinų dalykų; kraujo, ugnies ir dūmų garų.
[31] Saulė pavirs tamsybėmis ir mėnulis krauju, pirma

2,28—3,21. Pranašaujama gausus šv. Dvasios suteikimas (2,28.29), nurodomi visuotinio teismo ženklai (2,30—32), tas teismas aprašomas (3,1—17) ir skelbiama amžina šventos tautos laimė (3,18—21).

(28) *Po to:* Mesijo laikais. Čia turime vieną gražiausių Sen. Testamento pažadų ateičiai. Apie jį kalba Iz. 44,3; Ez. 36,25—28. Pilniausiai jį yra mums išaiškinęs šv. Petras savo pamoksle Apd. 2,14—21, sakydamas, kad tas pažadas buvęs ištesėtas pirmųjų Sekminių dieną šv. Dvasios nužengimu. — *Išliesiu:* gausiai suteiksiu (ebr. t.). — *Savo dvasią.* Sen. Test. šv. Dvasios asmens buvimas nebuvo taip ryškiai apreikštas kaip Nauj. Test.; tačiau šitoje vietoje tas buvimas jau gana aiškiai nurodomas. Plg. Sk. 11,25; 1 Kar. 10,10; Ps. 50,3; Iz. 44,3; Ez. 39,29. — *Ant kiekvieno kūno:* ant visos žmonijos, ne tik ant vienos žydų tautos. — *Jūsų:* ne vien žydų, bet visos naujos, šventos tautos. — *Pranašaus... turės sapnų... matys...* Taip nurodomos kai kurios ypatingos šv. Dvasios dovanos, pranašystės dovana tikrąja to žodžio prasme ir kiti būdai, kaip Dievas skelbdavo savo apreiškimus. — (29) *Ant savo tarnų...:* ant visų, nedarydamas amžiaus, lyties ar tautos skirtumo. — *Anose dienose:* Mesijo laikais. Plg. Apd. 2,16... — (30) *Aš parodysiu...* Su Dvasios išliejimu pranašas sujungia aprašymą visuotinio teismo, kuriame bus klausiama, kaip pasinaudota Dievo suteiktomis dovanomis. Čia minimi besiartinančio teismo ženklai, nurodomi taip pat N. Test. Mt. 24,29; Mk. 13,24.25; Lk. 21,25.26; Apr. 6,12 ir tol.— *Kraujo:* gal baisių karų, kuriuose bus išlieta daug kraujo. — *Ugnies ir dūmų garų* (ebr. t.: dūmų šulų). Taip rasi skelbiami baisūs ugnikalnių išsiveržimai. — (31) *Krauju:* įgys kraujo spalvą. — (32) *Kiekvienas, kurs šauksis...*

antequam veniat dies Domini magnus, et horribilis. [32] Et erit: omnis qui invocaverit nomen Domini, salvus erit: quia in monte Sion, et in Ierusalem erit salvatio, sicut dixit Dominus, et in residuis, quos Dominus vocaverit.

Caput III. [1] Quia ecce in diebus illis, et in tempore illo cum convertero captivitatem Iuda, et Ierusalem: [2] Congregabo omnes Gentes, et deducam eas in vallem Iosaphat: et disceptabo cum eis ibi super populo meo, et hereditate mea Israel, quos disperserunt in nationibus, et terram meam diviserunt. [3] Et super populum meum miserunt sortem: et posuerunt puerum in prostibulo, et puellam vendiderunt pro

nekaip ateis didelė ir baisinga Viešpaties diena. [32] Tuomet atsitiks, kad kiekvienas, kurs šauksis Viešpaties vardo, bus išgelbėtas; nes Siono kalne ir Jeruzalėje bus išgelbėjimas, kaip Viešpats yra pasakęs, ir likusiuose, kuriuos Viešpats pašauks.

3 perskyrimas. [1] Nes štai anose dienose ir anuo metu, kai aš grąžinsiu Jūdo ir Jeruzalės belaisvius, [2] aš surinksiu visas tautas ir nuvesiu jas į Jozapato slėnį; ten aš bylinėsiuos su jomis dėl mano tautos ir mano tėvainystės, Izraėlio, kuriuos jos išsklaidė tautose ir pasidalino mano šalį. [3] Jie metė burtą dėl mano tautos, atidavė berniukus išgėdinti, mergaites gi pardavė už vyną, kad girtautų. [4] Bet kas

---

Visiems be skirtumo, ar kas bus žydas ar nežydas, vienas tėra kelias išsigelbėti nuo visuotinio teismo baisumų: visiems reikia šauktis Viešpaties vardo, reikia Viešpatį (Jahveh) pripažinti tikru Dievu, jį garbinti ir pasiduoti jo įstatymams. Plg. Rom. 10,13. — *Siono kalne...* Sionas ir Jeruzalė, regimi Sen. Test. Dievo karalystės centrai, yra draug simboliai kilnesnės Dievo karalystės, kuri bus įkurta šv. Dvasios išliejimu ant kiekvieno kūno. Kas nori būti išganytas, tas turi būti širdimi ir dvasia ano miesto ir anos karalystės pilietis ir gyventojas (Ps. 86,4—6). — *Yra pasakęs.* Panašius žodžius randame pas Abd. 17 ir Iz. 37,32. — *Likuosiuose.* Tie likusieji neretai pranašų, ypač Izaijo, minimi. Nors Dievas smarkiai baudžia savo ankstyvesniais, daliniais teismais, tačiau bus tokių, kurie jų išvengs. Jie bus išganymo dalyviai, jei tik bus Dievo pašaukti.

(3,1) *Anose dienose ir...* atėjus anksčiau paminėto teismo metui. — *Kai aš grąžinsiu...:* kai bus sugrąžinti į savo šalį išsklaidyti įvairiuose kraštuose Jūdo ir Jeruzalės gyventojai, kai teokratinė karalystė bus atstatyta, todėl labai tolimoje ateityje. — (2) *Juozapato.* Ebr. ž. *Jehošafat* reiškia: Jahveh teisia, arba Jahveh yra teisėjas. Daugelis aiškintojų mano, kad čia teismo vietos pavadinimas simbolinis: slėnis, kuriame Viešpats teisia, todėl ta vieta mums pasilieka visai nežinoma. Ta nuomonė gal visų tikriausia. Kiti sako, kad Jozapato slėniu čia pavadintas Palaiminimo (*Berakah*) slėnis, kuriame Viešpats yra suteikęs karaliaus Jozapato laikais didelės pagalbos savo tautai (2 Kron. 20,26). Dažniausiai gi Jozapato slėnis identifikuojamas su Kedrono slėniu (tarp Jeruzalės ir Alyvų kalno). — *Pasidalino...* Pikčiausias pasidalinimas buvo įvykdytas asirijiečių 4 Kar. 15,29. Visuose karuose paimti nelaisvėn žydai buvo parduodami. Pranašo nurodomos čia ir toliau žydams padarytos neteisybės yra istorinės; tačiau jos minimos ne vien dėl jų pačių: jos yra draug vaizdai ir figūros tų neteisybių, kokių persekiotojai padarys įvairiais laikais Bažnyčiai. — (3) *Atidavė berniukus...* Anot ebr. t.: davė berniuką už paleistuvę. Panaši mintis išreikšta syr. ir kald. tekst.: atidavė kaipo paleistuvės užmokesnį; todėl prasmė bus: pardavė už menkiausį užmokesnį koks duoda-

vino ut biberent. 4 Verum quid
mihi et vobis Tyrus, et Sidon,
et omnis terminus Palaesthino-
rum? numquid ultionem vos red-
detis mihi? et si ulciscimini vos
contra me, cito velociter reddam
vicissitudinem vobis super caput
vestrum. 5 Argentum enim meum,
et aurum tulistis: et desiderabilia
mea, et pulcherrima intulistis in de-
lubra vestra. 6 Et filios Iuda, et fili-
os Jerusalem vendidistis filiis
Graecorum, ut longe faceretis eos
de finibus suis. 7 Ecce ego suscita-
bo eos de loco, in quo vendi-
distis eos: et convertam retribu-
tionem vestram in caput vestrum:
8 Et vendam filios vestros, et fi-
lias vestras in manibus filiorum
Iuda, et venumdabunt eos Sabae-
is genti longinquae, quia Do-
minus locutus est. 9 Clamate hoc
in Gentibus, sanctificate bellum,
suscitate robustos: accedant, as-
cendant omnes viri bellatores.
10 Concidite aratra vestra in gla-
dios, et ligones vestros in lan-
ceas. Infirmus dicat: Quia fortis

man darbo su jumis, Tire ir Si-
done ir visi Palestiniečių kraštai?
Gal jūs man keršysite? O jei jūs
man ir keršytumėte, aš greitai ir
skubiai sugrąžinsiu atlyginimą
ant jūsų galvų. 5 Nes jūs paėmė-
te mano sidabrą ir auksą, mano
brangiausius ir gražiausius daly-
kus jūs įsinešėte į savo švento-
ves. 6 Jūdo sūnus ir Jeruzalės sū-
nus jūs pardavėte graikų vaikams,
kad nutolintumėte juos nuo jų ri-
bų. 7 Štai aš pažadinsiu juos iš
tos vietos, į kurią jūs pardavėte
juos, ir sugrąžinsiu jūsų atlygi-
nimą ant jūsų galvos. 8 Aš par-
duosiu jūsų sūnus ir jūsų duk-
teris per Jūdo vaikus, ir jie par-
duos juos tolimai tautai, sabie-
čiams, nes Viešpats tai yra kal-
bėjęs. 9 Šaukite apie tai tautose,
skelbkite šventą karą, žadinkite
stipruolius; tegul artinasi ir teei-
na aukštyn visi vyrai kovotojai.
10 Kalkite sau kalavijų iš nuora-
gų ir iečių iš savo pjautuvų;
silpnasis tesako: Aš drąsuolis.
11 Skubinkitės ir ateikite visos

mas už paleistuvę, arba: kokiuo ap-
mokama paleistuvė. — (4) *Kas man darbo su jumis.* Anot ebr. t. ir kas jūs man? t. y. kam jūs drįstate daryti man nemalonumo vargindami mano tautą? — *Tire ir Sidone.* Tuodu miestu reiškia visą Penikiją. — *Palestiniečių...*: pilistimų apskritys. — *Gal jūs man...*: ar aš jus kuo įžeidžiau, dėl ko norėtumėte man keršyti? Tačiau patys pasisaugokite. — (5) *Mano sidabrą...* Plg. 2 Kron. 21,17 ir 4 Kar. 14,13. — (6) *Pardavėte graikų...* Panašių priekaištų daro Amosas pilistimams (1,6) ir tiriečiams (1,9). Plg. Ps. 82. Bet Dievas budi dėl savųjų, jis pavers nieku priešų puolimus. Nors parduotieji bus toli, Dievas atsimins juos ir jais rūpinsis. — (8) *Sabiečiams:* dabartinio Jemeno šiaurėje prie Raudonosios jūros. Pilistimai buvo jau karalių Azarijo (2 Kron. 26,6) ir Ezekijo (4 Kar. 18,8) nugalėti ir daugelį jų sutiko paprastas paimtųjų nelaisvėn likimas. Ar buvo taip pat penikijiečiai žydų nubausti, to pasakyti negalima; tačiau ir jie buvo nugalėti asirijiečių ir kaldėjiečių.

(9) *Šaukite apie tai...* Dievas įvykins savo baisų sprendimą; jis duoda įsakymą savo šaukliams, savo pranašams skubiai sukviesti visus, kurie kovodami po jo vėliava turės nubausti priešus. — *Šventą karą.* Vz. auk. 1,14; 2,15. Plg. Iz. 13,2. Tame kare turi dalyvauti visi, stipruoliai ir silpnieji (10 e.). Jei jie neturi ginklų, tepasidaro jų kad ir iš paprasčiausių ūkio įrankių. Mesijo laikai neretai aprašomi kaipo visiškos taikos metas (Vz. Iz. 2,4 ; Mik. 4,3); bet šičia turima omenyje visuotinis teismas, paskutinė kova prieš Dievo neprietelius ir visiškas jų nugalėjimas. — (11) *Skubinkitės...* Sukvietęs savo karius Viešpats surenka taip

ego sum. 11 Erumpite, et venite
omnes gentes de circuitu, et con-
gregamini: ibi occumbere faciet
Dominus robustos tuos. 12 Con-
surgant, et ascendant Gentes in
vallem Iosaphat: quia ibi sedebo
ut iudicem omnes gentes in cir-
cuitu. 13 Mittite falces, quoniam
maturavit messis: venite, et des-
cendite, quia plenum est torcu-
lar, exuberant torcularia: quia
multiplicata est malitia eorum.
14 Populi populi in valle conci-
sionis: quia iuxta est dies Do-
mini in valle concisionis. 15 Sol
et luna obtenebrati sunt, et stel-
lae retraxerunt splendorem suum.
16 Et Dominus de Sion rugiet,
et de Ierusalem dabit vocem su-
am: et movebuntur caeli, et terra:
et Dominus spes populi sui, et
fortitudo filiorum Israel. 17 Et scie-
tis quia ego Dominus Deus ve-
ster habitans in Sion monte sanc-
to meo. et erit Ierusalem sancta,
et alieni non transibunt per eam
amplius.

18 Et erit in die illa: stilla-
bunt montes dulcedinem, et col-

tautos aplinkui, ir susirinkite: ten
Viešpats paguldys tavo stipruo-
lius. 12 Tesusirenka ir tepakilsta
tautos į Jozapato slėnį, nes ten
aš sėdėsiu, kad teisčiau visas
tautas aplinkui. 13 Paleiskite pjau-
tuvus, nes javai prinoko; ateikite
ir nuženkite, nes spaustuvas pil-
nas, kubilai sklidini; nes jų pik-
tumas pasidarė labai didelis.
14 Tautos ant tautų sprendimo
slėnyje, nes Viešpaties diena arti
sprendimo slėnyje. 15 Saulė ir mė-
nulis aptemo, ir žvaigždės atsiė-
mė savo blizgėjimą. 16 Viešpats
iš Siono sukrioks ir iš Jeruzalės
paleis savo balsą; dangus ir že-
mė sudrebės; bet Viešpats yra
savo tautos viltis ir Izraėlio sū-
nų stiprybė. 17 Tuomet jūs žino-
site, kad aš Viešpats, jūsų Die-
vas, kurs gyvenu savo šventaja-
me kalne Sione, ir Jeruzalė bus
šventa, ir svetimieji nebeis dau-
giau per ją.

18 Tą dieną iš kalnų varvės
saldumas ir kauburiai paplus pie-

---

pat savo priešus, šaukdamas juos ironiškai į kovos lauką, kur jie turės žūti. — *Ten Viešpats...* Ebr. t. kitoki mintis; ten pranašas kreipiasi į Viešpatį ir sako: ten nuvesk, o Jahveh, savo karžygius. — Vėl atsiliepdamas Viešpats liepia tautoms susirinkti į jo teismą (12 e.) ir įsako tarnams įvykinti jiems pavestą keršto darbą. — **(13)** *Pjautuvus...* Palikęs iš karo paimtus vaizdus pranašas toliau naudojasi žemdirbystės vaizdais. Pagonys palyginami su pribrendusiais laukuose javais, kurie pjaunami pjautuvais (plg. Iz. 17,5; Oz. 6,11) ir su supiltomis į kubilus vynuogėmis, iš kurių reikia išspausti vynas jas mindant. Plg. Iz. 53,1—6; Apr. 14,15—20. *Nuženkite.* Ebr. t.: mindžiokite. — *Spaustuvas:* į kurį vynuogės supilamos. — *Kubilai:* į kuriuos iš spaustuvo teka išspausta vynuogių sunka. — **(14)** *Tautos...* Ebr. t.: minios, minios. — *Sprendimo.* Jozapato, „Viešpats teisia“ slėnis dabar jau vadinamas sprendimo slėniu, nes čia byla turi būti galutinai išspręsta ir priešai sunaikinti. — **(15)** *Saulė...* Vz. auk. 2,10. — **(16)** *Viešpats iš Siono...:* iš savo karališkosios sostinės vietos. Vz. auk. 2,32.— *Sukrioks:* kaip liūtas puoląs savo grobį. Plg. Oz. 5,14; Am. 1,2. — *Savo tautos viltis.* Taip baisus nepriteliams Dievas bus prieglauda ir stiprybė jo ištikimai tautai. — **(17)** *Jeruzalė bus šventa...* Jeruzalė čia nebe žemiškoji žydų tautos sostinė, nes skelbiama, kad nugalėjus visus pagonis ji būsianti visai šventa ir kad joks svetimšalis, t. y. nėvienas suteptas žmogus ir nusidėjėlis neįeis į ją; tokių gi miestų nėra čia žemėje. Plg. Iz. 35,8; 40,21; Apr. 21,27 ir k.

(18) *Saldumas.* Ebr. t.: saldus

les fluent lacte: et per omnes
rivos Iuda ibunt aquae: et fons
de domo Domini egredietur, et
irrigabit torrentem spinarum.
19 Aegyptus in desolationem erit,
et Idumaea in desertum perditionis: pro eo quod inique egerint
in filios Iuda, et effudeirnt sanguinem innocentem in terra sua
20 Et Iudaea in aeternum habitabitur, et Ierusalem in generationem
et generationem. 21 Et mundabo
sanguinem eorum, quem non mundaveram: et Dominus commorabitur in Sion.

nu; visais Jūdo upeliais tekės vandenys, iš Viešpaties namų išeis šaltinis ir laistys erškėčių slėnį.
19 Aigiptas pavirs tuštuma ir Idumėja prapulties tyruma, nes jie neteisingai elgėsi prieš Jūdo namus ir įšliejo nekaltą kraują savo šalyje.
20 Judėja bus gyvenama per amžius ir Jeruzalė per kartų kartas.
21 Aš atkeršysiu jų kraują, kurio nebuvau atkeršijęs, ir Viešpats gyvens Sione.

vynas, t. y. vynuogių sunka. — Vynuogynai kalnuose, kurie paprastai nelabai derlingi, duos tokią daugybę vynuogių sunkos, žemesnėse vietose besiganą gyvuliai tiek daug pieno, kad rodysis, jog kalnuose ir slėniuose yra nebe upelių šaltiniai, bet saldaus vyno ir pieno upės. Plg. Am. 9,13. Visa šalis bus vilgoma niekuomet neišsenkančių upių ir visi laukai bus begalo derlingi. Toks nepaprastas visos šalies derlingumas yra dvasinių malonių vaizdas, kurių apsčiai suteiks Mesijas savo naujai išrinktųjų tautai. — *Išeis šaltinis:* malonių šaltinis. Plg. Ez. 47,1... Zak. 14,8; Apr. 22,1. — *Erškėčių...* Ebr. t.: akacijų slėnį, — tyrumą, kurioje dėl sausumo beveik niekas negalėjo augti. — *Aigiptas pavirs...* Dar kartą minimos dvi pagoniškos tautos, kurios buvo nuolat priešingos Viešpačiui ir jo tautai. Plg. auk. 4 eil. Jis yra visų Izraėlio nepriętelių vaizdas. Bus didžiausias kontrastas tarp jų ir teokratinės tautos likimo. Aigiptas garsus didžiausiu savo žemės derlingumu turi pavirsti tuštuma. Nubaudimo priežastis ta pati kaip ir auk. 2—6 eil. — (20) *Bus gyvenama...* Taip buvo pranašo Natano paskelbta Dovidui (vz. 2 Kar. 7,14), nes pati naujoji sandora yra amžina. — (21) *Aš atkeršysiu...* Ebr. t.: aš laikysiu jų kraują labai šventu, kurio aš dar nebuvau laikęs labai šventu, arba: paskelbsiu... nekaltu, kurio nebuvau paskelbęs nekaltu. — Mintis visur ta pati: Viešpats nebeleis daugiau niekinti savo tautos ir nepaliks nenubaudęs niekintojų. — *Gyvens:* nuolat pasiliks kaip savo pavaldinių mylimas karalius, kurs be galo rūpinasi jų laime.

